

Alingsås kommun
kommunstyrelsen@alingsas.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Stora Mellby skola
i Alingsås kommun

Uppföljning av tillsyn i Stora Mellby skola

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Alingsås kommun under våren 2015 och fattade beslut efter tillsyn i Stora Mellby skola den 1 juni 2015.

Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkom med den 8 september 2015. Skolinspektionen har därefter begärt kompletterande uppgifter. Huvudmannen inkom med dessa den 16 december 2015. Skolinspektionen har även gjort uppföljningsbesök på skolan som genomfördes den 28 januari 2016.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade.

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande		
Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan.	Föreläggande	2016-08-22
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte	Föreläggande vid vite	2016-08-22

Beslut

2016-03-31

3 (12)

Dnr 43-2014:7573

	skulle vara tillräckliga.		
	Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Föreläggande vid vite	2016-08-22
	5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
	Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2016-08-22

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.	Brist avhjälp
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår efter tillsyn i Stora Mellby skola.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpts.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Alingsås kommun att vid vite av 600 000 kr senast den 22 augusti 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Alingsås kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Rektorn ska se till att om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns skäl att på nytt förelägga Alingsås kommun att vidta åtgärder för att se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds samt att alla elever får det särskilda stöd de har behov av. Av utredningen framgår att det finns elever som inte uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att de har extra anpassningar, vars behov av särskilt stöd ändå fortfarande inte har utretts. Det finns också elever som inte får det särskilda stöd de har behov av. I intervjuer framkommer att elevhälsoteamet inte har haft tillräckligt med tid för att starta utredning för alla anmälda elever som inte uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås. När elevers eventuella stödbehov inte utreds riskerar eleven också att bli utan det särskilda stöd de skulle kunna behöva.

Skolinspektionen har i tillsynsbeslut den 1 juni 2015 förelagt Alingsås kommun att vidta åtgärder för att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds på Stora Mellby skola. Av beslutet framgår att det fanns elever som inte uppnådde de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att de hade extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. För dessa hade

rektor inte sett till att behovet av särskilt stöd utreddes. Elevhälsan var medveten om att det fanns elever som inte uppnådde de krav som minst ska uppnås men ändå inte fick det stöd de har rätt till i undervisningen.

Vid uppföljningsbesöket den 28 januari 2016 vid skolan har Skolinspektionen intervjuat elevhälsan, lärare och tillförordnad rektor.

Lärarna som intervjuats vid uppföljningsbesöket uppger att de för eleverna i årskurs 4 till 6 inte kan se någon förändring i hur skyndsamt elevers behov av särskilt stöd utreds och att det fortfarande finns elever som väntar på utredning och särskilt stöd. Det är enligt lärarna således ingen förändring i avseendet enskilda elever och deras utredningar. Exempelvis finns det fyra elever som saknar utredningar och läraren har ännu inte fått någon återkoppling från elevhälsan sedan behov av utredningar anmälde i november 2015. Lärarna beskriver att de på lågstadiet har fått stöd av en språkutvecklare, men att det på mellanstadiet finns minst två elever i behov av språkstöd av logoped eller talpedagog som inte blivit tillgodosett. För de eleverna har det inte skett någon förändring och de eleverna får inte det särskilda stöd de har rätt till säger lärarna.

Elevhälsan uppger att det nu är helt nya representanter i elevhälsan och att det endast är skolsköterskan som är kvar sedan tidigare. De har organiserat om och rutinerna för lärarna och elevhälsan är nu tydligare jämfört med tidigare avseende utredning av elevers behov av särskilt stöd. Rektor har prioriterat att de ska arbeta med handledning av lärare eftersom elevhälsan har sett att undervisningen på skolan kan förändras. Elevhälsan säger vidare att det kan vara så att elever som väntar på utredning om behov av särskilt stöd egentligen är i behov av extra anpassning i undervisningen. Elevhälsan uppger att de anser att eleverna får det särskilda stöd de har rätt till, men att undervisningen på skolan behöver förändras och att undervisningen i alla klasser inte alltid ger det stöd som eleverna har rätt till.

Rektor bekräftar lärarnas bild av att utredningarna inte sker skyndsamt samt att det finns elever vilka inte får det särskilda stöd de har behov av. Han säger exempelvis att elevhälsan inte har haft tillräckligt med tid för att utreda alla ärenden samt att utredningen i många ärenden står still. Rektor bekräftar även elevhälsans bild att undervisningen på skolan behöver förändras och att undervisningen i alla klasser inte alltid ger det stöd som eleverna har rätt till.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett

beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Verksamheten vid Stora Mellby skola i Alingsås kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trots att det gått lång tid sedan Skolinspektionen senast förelade Alingsås kommun att avhjälpa bristerna i verksamheten finns det fortfarande elever vars behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Likaså brister kommunen fortfarande i sin skyldighet att se till att elever i behov av särskilt stöd får det. Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen visserligen vidtagit vissa åtgärder genom att t.ex. organisera om elevhälsan samt att förtydliga rutinerna för arbetet med särskilt stöd. Det framgår dock av uppgifter från både lärare och rektorn att dessa åtgärder inte varit tillräckliga för att komma tillrätta med de aktuella bristerna och att situationen i princip är oförändrad på så sätt att det finns elever som får vänta på att utredas samt att få det särskilda stöd de behöver. Detta är anmärkningsvärt, inte minst eftersom bristerna är att betrakta som allvarliga och drabbar de elever på skolan som är mest utsatta. Mot denna bakgrund samt med hänsyn till den tid under vilken bristerna fortgått förenar Skolinspektionen föreläggandet med vite. Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser bristerna framöver riskerar att få för eleverna och den tid under vilken bristerna har pågått bedömer Skolinspektionen att bristerna måste anses vara av sådan art att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Alingsås kommun att senast den 22 augusti 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 3. Kursplaner)

Åtgärder

- Rektor ska se till att undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan genom att ge lärare och elever möjlighet att använda digitala verktyg i den utsträckning som behövs för att utveckla elevernas kunskaper inom ramen för läroplanens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns skäl att på nytt förelägga Alingsås kommun att vidta åtgärder för att se till att undervisningen på Stora Mellby skola utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. Av utredningen framgår att antalet datorer endast har utökats marginellt och att lärare och elever fortfarande inte ges möjlighet att använda digitala verktyg i den utsträckning som behövs för att utveckla elevernas kunskaper inom ramen för läroplanens mål.

Skolinspektionen har i tillsynsbeslut den 1 juni 2015 förelagt Alingsås kommun att vidta åtgärder för att se till att undervisningen på Stora Mellby skola utgår från och omfattar målen i läroplanen och samtliga kursplaner. Av beslutet framgår att det låga antalet datorer begränsade möjligheterna att planera för användandet av digitala verktyg i undervisningen utifrån elevernas behov.

Vid uppföljningsbesöket på skolan den 28 januari 2016 säger lärarna att eleverna på grund av brist på digitala verktyg inte kan nå alla de mål som krävs och att datorerna i dag mest används till att skriva rent texter som eleverna först skrivit för hand. Lärarna säger att det ännu inte finns en klassrumsuppsättning av datorer. Idag finns det totalt ca 10 datorer men det är inte alltid att alla fungerar. Det finns också sex stycken läsplattor vilket innebär att det är bättre än tidigare men ännu inte tillräckligt enligt lärarna. De säger vidare att det finns många problem med de digitala verktygen som gör att det inte är möjligt att skapa en bra undervisning i det avseendet. Det går exempelvis inte att spara arbeten varken på läsplattorna eller på flera av datorerna samt att det ofta är en dålig uppkoppling till nätet. Rektor instämmer i att användandet av digitala verktyg är lågt på skolan, men säger samtidigt att han som tillförordnad rektor inte har haft ekonomiskt ansvar och därmed inte möjlighet att köpa in digitala verktyg utifrån de behov som finns på skolan.

Motivering till val av verktyg

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns skäl att på nytt förelägga Alingsås kommun att vidta åtgärder för att se till att elevhälsan vid Stora Mellby skola används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans arbete är fortfarande främst inriktat på åtgärdande insatser och det förebyggande och hälsofrämjande arbetet har ännu inte påbörjats i tillräcklig utsträckning.

Skolinspektionen har i tillsynsbeslut den 1 juni 2015 förelagt Alingsås kommun att vidta åtgärder för att se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Av beslutet framgår att elevhälsans tid till största delen användes till arbetet med enskilda elevärenden, handledning av lärare och utredningar för särskilt stöd.

Vid uppföljningsbesöket den 28 januari 2016 vid skolan uppger lärare att elevhälsan exempelvis arbetar med en tjejgrupp, men att det är en åtgärd utifrån ett behov som uppstått. Lärarna säger att de inte känner till att elevhälsan ännu påbörjat något förebyggande och hälsofrämjande arbete. Lärarna uppger vidare att de har hört talas om HASP (hälsa, arbetsmiljö, självförtroende och prestation) men att de inte vet om det kommer att bli något förebyggande arbete på skolan.

Elevhälsan säger vid uppföljningsbesöket att de försöker balansera det förebyggande arbetet och arbetet med insatta åtgärder utifrån behov. Det framkommer emellertid att de ännu inte har balans eftersom tiden inte räcker till för det förebyggande arbetet och det hälsofrämjande arbetet. Elevhälsan uppger att det har startat ett pilotprojekt, HASP, på Sollebrunn skola, vilket de anser är en modell för ett förebyggande arbete. Den modellen kommer de så småningom att arbeta utifrån även på Stora Mellby skola.

Även rektorn uppger att det ännu inte finns något förebyggande och hälsofrämjande arbete för elevhälsan på skolan eftersom elevhälsoteamet har behövt ägna sin tid åt att arbeta med utredningar och med åtgärdande insatser utifrån uppkomna behov.

Beslut

2016-03-31

11 (12)

Dnr 43-2014:7573

Motivering till val av verktyg

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Avdelningschef

Karin Pollack
Utredare/Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.